

Velkommen til virkeligheten

BY VERNEPLEIEREN on 01/09/2013 • (1)

Trodde du det var enkelt? Enkelt å være helse- og sosialarbeider i landets velferdstjenester. Trodde du det holdt med empati og litt tålmodighet? Velkommen til virkeligheten. Jonny Risvik og Kampen-saken i Stavanger er den forbaska virkeligheten.

Nok en gang har journalist Thomas Ergo gjort meg opprørt og fysisk dårlig. Nok en gang har han skrevet om hvordan et sviktende hjelpeapparat kan få fatale konsekvenser. Første gangen var i [magasinet Plot om Roger](#) som ble drapsmann. [Denne gangen er det historien om Jonny Risvik han, sammen med sin journalistkollega i Aftenbladet, forteller.](#) Historien er grusom.

I minst to uker ble du daglig slått, sparket, skutt, skåldet, brennemerket, fratatt drikke og tvunget til å spise urin, avføring og sneiper. Den yngste av dine overgripere var ei jente på femten. Den eldste en kamerat på 26. Så segnet du om, og ble en offentlig person. Smilende til oss på bildet vi publiserte igjen og igjen. Som offeret i én av de mest grusomme og uforståelige tortursakene i nyere norsk historie. (Fra Aftenbladet 30. august 13)

*Skjerm bilde fra
Aftenbladet*

Velkommen til den forbaska virkeligheten!

Om selvbestemmelse

- og litt om stolthet!

Halden kommune november 2013

Cato Brunvand Ellingsen

...om meg

Jobbet for personer med utviklingshemning hele mitt voksne liv:

- Støttekontakt-Trener håndball/ fotball-Sivilarbeider
- Assistent/ miljøarbeider
- Vernepleier i avlastning og barnehabilitering
- Tillitsvalgt for folk som jobber for personer med utviklingshemning
- Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemning
- Rådgiver Regionsenter for habiliteringstjenesten for barn og unge

Men her akkurat nå:

- Foredragsholder
- Blogger/ skribent
- Inkluderingsagent

PS! Jeg er ikke praktiker lenger. Jeg sitter på kontor! Det er dere som vet hvordan virkeligheten er!

...om stolthet

Jeg jobber for
personer med
utviklingshemning...

og jeg er stolt av det!

...om verdighet

We are not in the education business,
we are not in the rehabilitation
business or the social work business,
we are each of us in the dignity
business!

Michael Wehmayer, NAKU konferanse, Oslo
sommeren 2013

... om neste timene

- Skal jeg snakke om ulike forhold som alle på en eller annen måte handler om selvbestemmelse.
- Kanskje er det en rød tråd, men det trenger ikke være det.
- Politikken for personer med utviklingshemning
- Hvilke konsekvenser gir denne politikken for oss og den enkelte?
- Hva er selvbestemmelse?
- Faktorer knyttet til verdighet

...om politikken

Hvilke politiske
føringer jobber du
etter i din
arbeidshverdag?

Omsorgsfeltets
”hviskelek”

Fremdeles den viktigste føringen...reformen

I 1985 fastslo en offentlig utredning (NOU 1985:34) at *”livssituasjonen og levekårene for psykisk utviklingshemmede i institusjonene medmenneskelig, sosialt og kulturelt er uakseptable”*.

Utredningen dannet grunnlaget for Stortingets vedtak om å avvikle institusjonene og å overføre ansvaret for omsorgen for utviklingshemmede til kommunene.

... mer om reformen

”Vedtak om reform signaliserer et perspektivskifte, en grunnleggende forandring som ikke bare berører organisasjonens arbeidsmåte, men også dens mål og samfunnsmessige rolle” Sandvin, 96

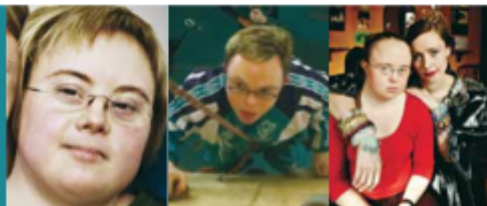
Idealer og ambisjoner:

- Normalisering
- Integrering
- Selvbestemmelse
- Individuelt tilpassede tjenester
- Skille mellom tjenester og bolig

Personer med utviklingshemning skal så langt som mulig kunne leve og bo selvstendig og ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i felleskap med andre.

Vi vil, vi vil, men får vi det til?

Levekår, tjenestetilbud og rettssikkerhet for personer med utviklingshemning

St.meld. nr. 47
(1989–90)

Om gjennomføring av reformen for
mennesker med psykisk
utviklingshemming

DET KONGELIGE BARNE-, LIKESTILLINGS-
OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Meld. St. 45

(2012–2013)

Melding til Stortinget

Frihet og likeverd

– Om mennesker med utviklingshemming

Før og nå?

Idealer og ambisjoner:

- Normalisering
- Integrering
- Selvbestemmelse
- Individuelt tilpassede tjenester
- Skille mellom tjenester og bolig

- Likestilling og likeverd
- Selvbestemmelse
- Deltakelse og integrering

FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne

Konvensjonens formål er ”å fremme, verne om og sikre mennesker med nedsatt funksjonsevne full og likeverdig rett til å nyte alle menneskerettigheter og grunnleggende friheter, og å fremme respekten for deres iboende verdighet.”

Selv om konvensjonen ikke gir nye rettigheter, gir den et tydelig signal om at mennesker med nedsatt funksjonsevne har de samme rettighetene som alle andre, og at dette er noe statene har en plikt til å sikre.

Vi har en internasjonal forpliktelse til å jobbe for inkludering, deltakelse, selvbestemmelse og anti-diskriminering.

Lov om sosiale tjenester kapittel 4A

Rettsikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemning

Rundskriv kap. 9/ 4a

Generelle etiske betraktninger kan for noen virke lite rettleidende i forhold til utvikling og utøvelse av offentlige tjenester. Direktoratet vil imidlertid **understreke at et bevisst forhold til grunnleggende rettigheter er særlig viktig når det gjelder de spørsmålene som dette rundskrivet omhandler.** På den ene siden dreier det seg om handlinger og væremåter hos enkeltpersoner som kan begrunne innskrenkninger i deres utøvelse av alminnelig selvbestemmelse. På den annen side kan det **nettopp være omgivelsenes og tjenesteapparatets manglende evne til å se og tilrettelegge for å ivareta grunnleggende rettigheter** som bidrar til handlinger og/eller passivitet som kan være til fare for tjenestemottakeren selv eller omgivelsene.

Alt henger sammen med alt

- Selvbestemmelse
- Brukermedvirkning
- Inkludering
- Menneskeverd
- Menneskerettigheter
- Etc.

”I det øyeblikket du tar fra noen selvbestemmelsen så tar en noe av menneskeverdet” Bernt, SOR Rapport

Vernepleieren

Av en vernepleier, om vernepleie og litt til, for alle

HJEM

GJESTER

OM VERNEPLEIEREN

Gjesteskribent: Refleksjoner om å arbeide for personer med utviklingshemning

Posted on 18/09/2012 | 1 kommentar

Er det ingen som skal stoppe opp og si at nok er nok?

Det skriver min neste gjesteblogger i dette innlegget.

Her om dagen fikk jeg en e-post fra en ung kvinnelig

ABONNER PÅ BLOGGPOSTER

Du følger denne nettsida ([administrer](#)).

VERNEPLEIEREN PÅ TWITTER

- [@imyklebust](#) fine greier :-) 1 day ago
- [@imyklebust](#) enig. Er ikke veldig overrasket dessverre. Tror og håper det representerer et lite mindretall. 1 day ago
- [@imyklebust](#) jeg synes i hvert fall det er tankevekkende når gjestebloggeren min

Mirakelspørsmålet

Når du våkner opp i morgen i det inkluderende mangfoldige samfunnet, hva er det første du ser?

Til topps med Downs syndrom

[← Vi kan ikke gi opp før vi har prøvd!](#)

[Mamma, der er sikkert noen av mine venner... →](#)

Mangfold

Posted on 28/09/2012 | 1 kommentar

Jeg har gjort det før og kommer til å gjøre det igjen. Undre meg over begrepsbruk. Denne gangen er det ordet mangfold. For hvorfor er det slik at en mangfoldspris kun er rettet mot en dimensjon, etnisitet? Er det mangfold?

Det er disse som bør få årets mangfoldspris. Foto: Harald Henmo, Fontene

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

(BLD) er et av mine favorittdepartement. For å sikre likestilling og inkludering er det viktig med folk som hele tiden har fokus på dette. Jeg synes BLD gjør en strålende jobb. De har de siste årene vært i front, og svært tydelig, med sin politikk knyttet til likestilling mellom kjønn, utfordringer folk med annen etnisk bakgrunn møter og ikke minst situasjonen for personer med funksjonsnedsettelse. Men. Jeg synes BLD tuller med egen språkbruk.

Jeg har tidligere [kommentert bruken av ordet inkludering](#) da BLD satt ned Inkluderingsutvalget. Utvalget skulle utelukkende ha fokus på utfordringer knyttet til inkludering og etnisitet. Jeg synes det er problematisk at begrepet inkludering på den måten blir knyttet til en dimensjon. Kanskje kan til og med slik språkbruk bidra til at det er vanskeligere å se på inkludering som en helhetlig prosess som omhandler hele samfunnet.

BLD utlyser i disse dager en [mangfoldspris. Prisen setter fokus på mangfold i arbeidslivet](#). Det er i utgangspunktet knallbra. Det er mange som har utfordringer knyttet til å komme inn på arbeidsmarkedet. For å gjøre noe med dette er det viktig og ikke bare styrke individene, men også bygge ned samfunnsmessige barrierer. En pris til arbeidsplasser som nettopp gjør en ekstra innsats på dette området er en god idé. Men dessverre er det slik at prisen

ABONNER PÅ BLOGGPOSTER

Klikk for å få oppdateringer på e-post

Bli med 149 andre følgere

Følg Vernepleieren på e-post

VERNEPLEIEREN PÅ TWITTER

- Et lite blogg-brev til [@SVKKristin](#). "Kanskje, Kristin, ligger løsningen på mange av dine problemer i en liten brosjyre." [wp.me/pv50n-w3](#) 2 days ago
- Kjære [@SVKKristin](#). Jeg håper virkelig du tar deg tid til å lese denne: [utdanningsforbundet.no/Hovedmeny/P](#) 4 days ago
- Min gjesteblogger skriver om prostitusjon og funksjonshemming. Spennende og viktig. [wp.me/pv50n-vC](#) 6 days ago

september 2012

m	ti	o	to	f	l	sø
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
« aug						okt »

KOMMENTARER

- vernepleieren til [Hvor tett kan du gå?](#)
- Lammelåret til [Til Kristin Halvorsen](#)
- upublisert til [Hvor tett kan du gå?](#)

SISTE INNLEGG

- [Til Kristin Halvorsen](#)

Follow "Vernepleieren"

Få nye innlegg leveret til din innboks.

Bli med 149 andre følgere

Chester Finn: "Du må være forandringen"

Om menneskelig variasjon

[HJEM](#) > [BLOGGINNLEGG](#) > **DOWN SYNDROM – EN DEL AV MENNESKELIG VARIASJON**

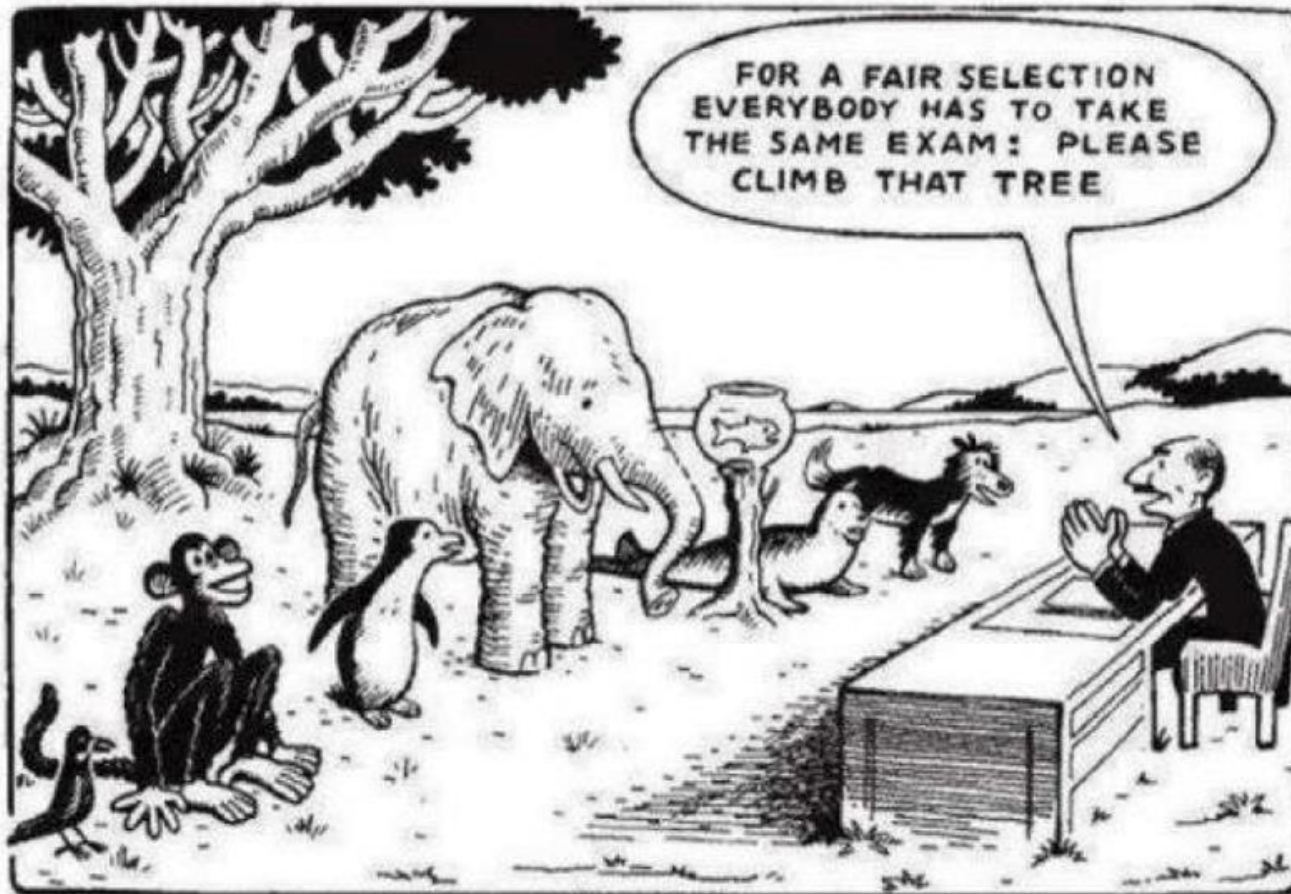
Down syndrom – en del av menneskelig variasjon

BY [VERNEPLEIEREN](#) on 05/07/2013 • (0)

«Variasjoner i funksjonsevne er en del av det menneskelige mangfoldet. Dette mangfoldet er et verdifullt fundament i samfunnet». Dette skriver regjeringen i [Frihet og likeverd](#), den under to uker ferske meldingen til stortinget om situasjonen for personer med utviklingshemning. Dette er klar tale, og passer godt som grunnlag for debatten om fosterdiagnostikk og bioetikk som denne uken har blitt utløst av at Universitetssykehuset i Nord-Norge har søkt om å få bruke en blodprøve som kan fastslå om et foster har Down syndrom. Disse to setningene sier en god del om forståelsen av funksjonshemning, og legger noen premisser for hvordan vi kan nærme oss slike vanskelige etiske spørsmål som denne blodprøven gir.

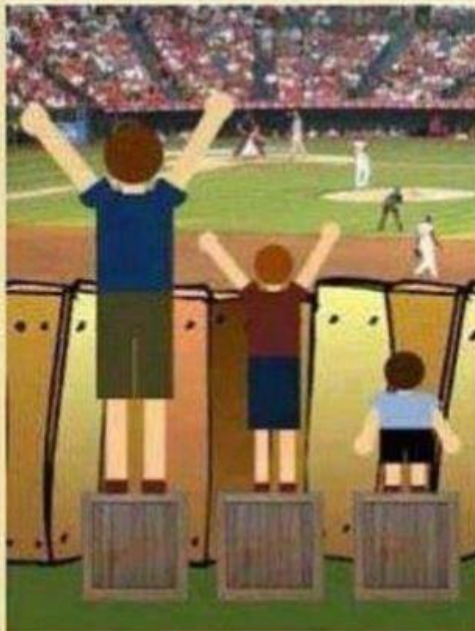

Menneskelig variasjon (klikk på bildet)

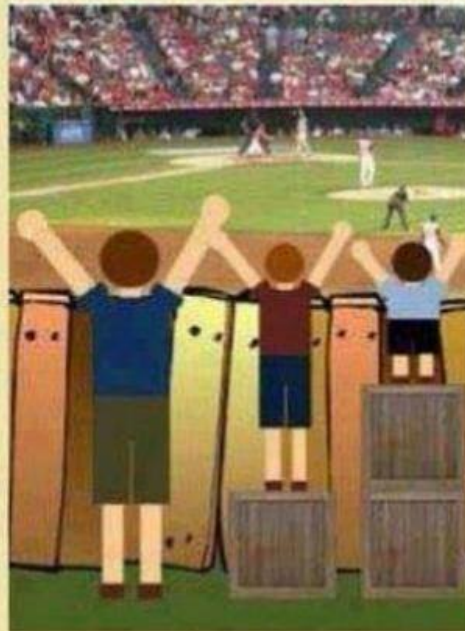

Our Education System

Equality doesn't mean Justice

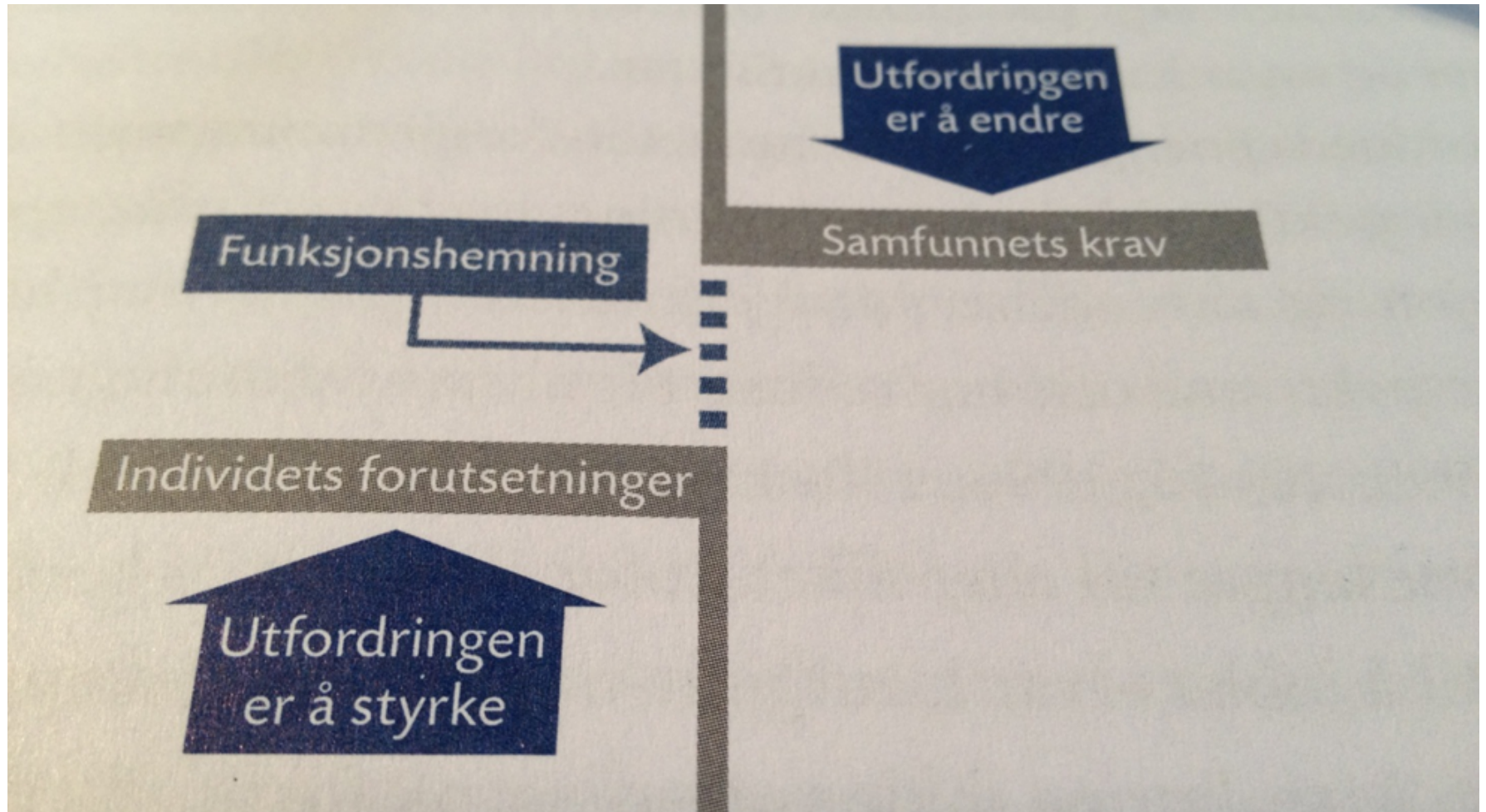

This is Equality

This is Justice

Hvordan forstår du funksjonshemming?

Selvbestemmelse

Hva er det?

I rundskrivet

Rett til selvbestemmelse

- Å få bestemme over sitt eget liv er en av de **viktigste forutsetningene** for en positiv utvikling og identitet. Alle tiltak må utformes og gjennomføres så langt råd er i samarbeid med den det angår. Utviklingshemningen kan for noen gjøre det vanskelig å foreta valg eller fullt ut overskue konsekvensene av forskjellige alternativer. **Det er en viktig utfordring for tjenesteyterne å legge forholdene til rette slik at tjenestemottakerne så langt som mulig kan foreta valg ut fra egne forutsetninger.**

Rett til å treffe egne valg

- Den enkelte må **ha muligheten til å treffe egne valg, få prøve og feile**. Dette gjelder selv om en slik rett resulterer i atferd eller handlinger som for omverdenen kan fortone seg som uheldig for den enkelte. Retten til å treffe valg tilsier at den enkelte gis valgmuligheter. Situasjonen må forklares på en forståelig måte, slik at vedkommende så langt råd er settes i stand til å forstå konsekvensene av valgene.

Rett til å være seg selv

- Enhver har krav på respekt og rett til å være seg selv. **Dette innebærer også en rett til å være annerledes**. Utforming av tjenester kan ikke ha som siktemål å gjøre enkeltpersoner like eller tilpasset en “normal” framturen. Det må være rom for at tjenestemottakeren kan ha en avvikende atferd eller atferd som er uakseptabel for folk flest. Siktemålet må være å **gi gode livsbetingelser på tjenestemottakerens egne premisser.**

Om selvbestemmelse i Frihet og likeverd

Retten til å bestemme over eget liv er et grunnleggende menneskerettslig prinsipp.

Det er store utfordringer knyttet til grensen mellom selvbestemmelse og ivaretagelse.

I forbindelse med utforming av og mottak av offentlige tjenester må den enkeltes rett til å medvirke ved utformingen av tjenestene ses i sammenheng med at det offentlige har en plikt til å anvende offentlige ressurser på en forsvarlig og hensiktsmessig måte i tråd med politiske føringer. Det må tilstrebes at tjenestemottaker i så stor grad som mulig får anledning til å være med å bestemme hvordan tjenestene skal utformes innenfor gitte økonomiske, administrative og juridiske rammer.

Ulike perspektiv på selvbestemmelse

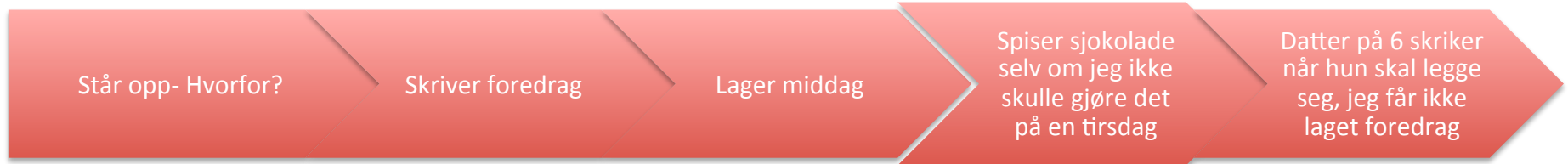
- Politisk perspektiv
- Filosofisk perspektiv
- Etisk perspektiv
- Vernepleiefaglig perspektiv
- Juridisk perspektiv
- Hverdagslig perspektiv

Et juridisk perspektiv

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven):

- sikre at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre,
- sikre at tjenestetilbudet tilrettelegges med respekt for den enkeltes integritet og verdighet...
- **§ 3-10. Pasienters og brukeres innflytelse og samarbeid med frivillige organisasjoner**
 - Kommunen skal sørge for at representanter for pasienter og brukere blir hørt ved utformingen av kommunens helse- og omsorgstjeneste.
 - Kommunen skal sørge for at virksomheter som yter helse- og omsorgstjenester omfattet av loven her, etablerer systemer for innhenting av pasienters og brukeres erfaringer og synspunkter.
 - Helse- og omsorgstjenesten skal legge til rette for samarbeid med brukergruppenes organisasjoner og med frivillige organisasjoner som arbeider med de samme oppgaver som helse- og omsorgstjenesten.

Hvem/ hva er det som bestemmer (i) din hverdag?

Fjernsynet

klokken

positive forventninger og erfaringer

Lommeboken

1. Barna mine
2. Meg selv
3. Kona mi
4. Arbeidsgiver

Positiv og negativ forsterkning

Hvorfor vasker du opp?

- For å slippe unna kjeft fra konen?
- Eller for at du da på alle måter får det hyggelig

Selvbestemmelse

Selvbestemmelse er å **ha kontroll over valg** og beslutninger som har betydning i livet, ikke en absolutt kontroll, men **muligheten til** å være den som "forårsaker" valg og beslutninger

Deci 1980; se NAKU

Selvbestemmelse innebærer **holdninger** og **ferdigheter** som kreves for å handle som den som "forårsaker" / treffe valg uten uønsket påvirkning eller innblanding fra andre

Wehmeyer se NAKU

Om å få ting til å skje

Å ha selvbestemmelse er ikke en funksjon av hvor mye man kan gjøre for seg selv, med egne handlinger, men snarere en funksjon av hvor mye man er i stand til å få ting til å hende i livet sitt.

(Wehmeyer 1998 se NAKU)

To "grøfter"

Å frata noen retten til å bestemme selv fordi man mener man selv er bedre i stand til å treffe valg på hans/hennes vegne (paternalisme)

Å påtvinge noen å bestemme selv, som ikke vil eller kan bestemme selv. Særlig om vedkommende befinner seg i en tilstand av "absolutt avhengighet".

Hverdagslig dilemma...

«Jeg har jobbet i en såkalt "bolig" for mennesker med bistanndsbehov. En dag gikk jeg og en kollega på tur med en av de som bor der. Han er multihandikappet, han kan knapt bevege på seg, han kan ikke kommunisere. På denne spaserturen møtte jeg tilfeldigvis en nær venn. Jeg introduserte alle for hverandre, av naturlige årsaker. Men da fikk jeg plutselig veldig kjeft av min kollega for å ha røpet navnet til rullestolbrukeren. Det var taushetsbelagte opplysninger, fikk jeg beskjed om - mannen i rullestol hadde ikke gitt samtykke. Hva tenker dere andre om det?» Hentet fra Facebook

Et viktig skille

Brukermedvirkning på systemnivå

Selvbestemmelse på individnivå

Kan alle bestemme selv?

”Ingen betviler at det er viktig å ha større grad av personlig autonomi, selvbestemmelse, og det å ha flere valg og kontroll over ens eget liv. Men da er det også viktig å huske at de fleste av oss har mottatt støtte og assistanse i å lære hvordan vi gjør valg, hva som må vurderes, og har lært måter å veie alternativene og mulige konsekvenser. Personer som har vært under andres kontroll i oppveksten og i voksen alder, og som har vært ekskludert fra alminnelige livserfaringer, vet ganske enkelt ikke hvordan man bestemmer”

Kristiansen, Sóder og Tøssebro 2000,

Selvbestemmelse må læres

Undersøkelser om selvbestemmelse

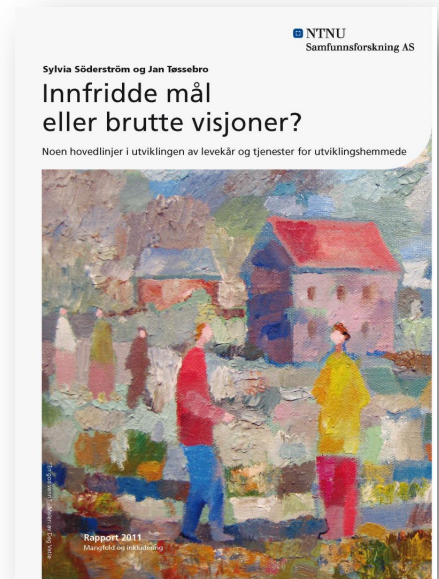
Ellingsen og Kittelsaa (2010) intervjuet 17 personer med utviklingshemming om bla selvbestemmelse, og finner at:

- alle tenderer i retning av å velge det trygge, og svarer at "det tørr jeg ikke" på spørsmål om "går du ut om kveldene".
- de spør gjerne andre til råds før de tar sine valg

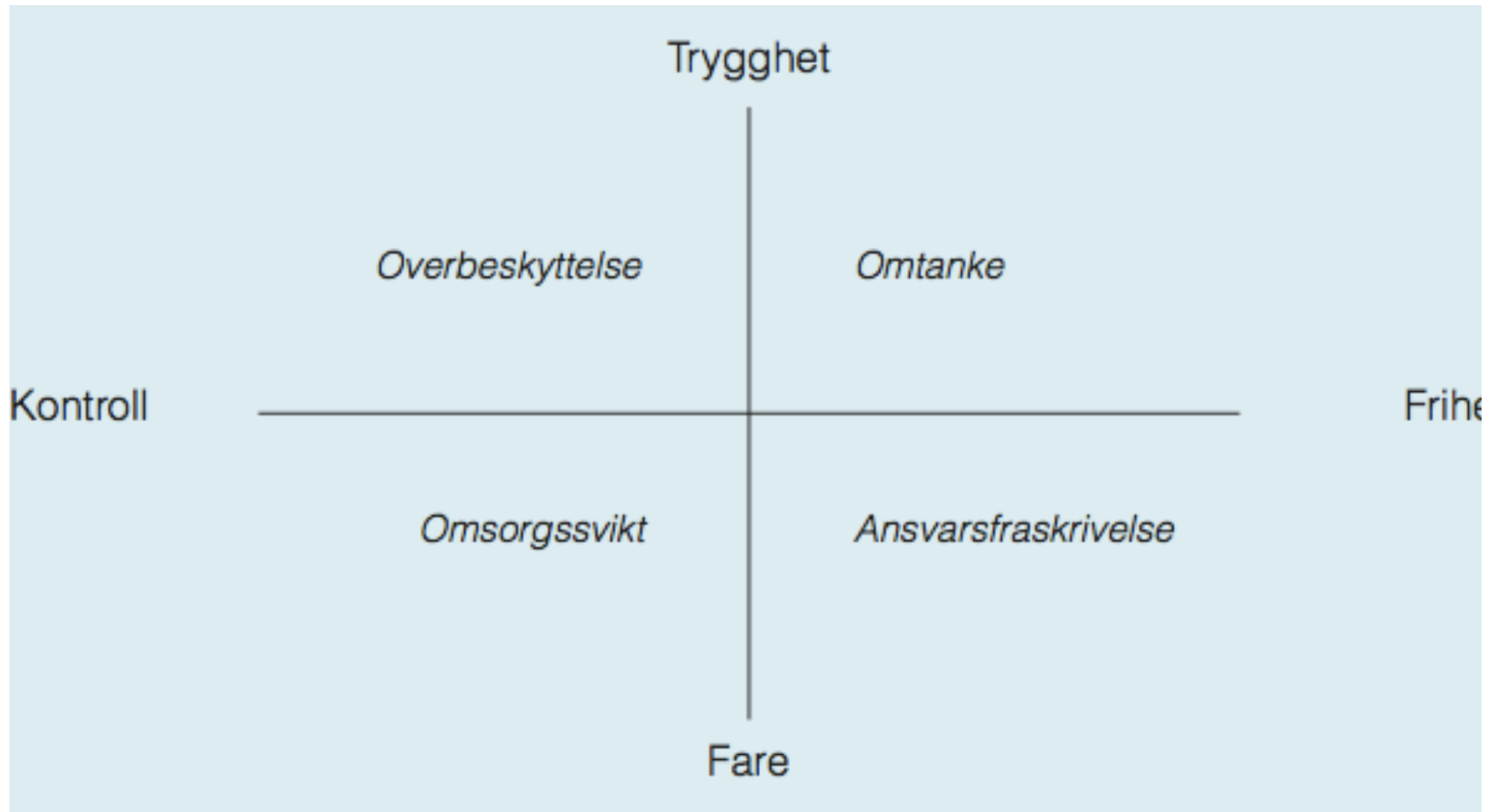
Undersøkelser om selvbestemmelse

Levekårsundersøkelsene gjennomført av Söderström og Tøssebro (2011).

De ser et fall i betydningen av selvbestemmelse, med en nesten dobling i organisatoriske begrunnelser for manglende selvbestemmelse.

Tjenesteyters dilemma?

Porno

Har porno på veggene - nektes hjemmehjelp

Manglende tjenester. Den sterke kommune mot enkeltindividet. Fagforeningen som støtter kommunen, og beskytter sine medlemmer mot støtende oppførsel fra en person med bistandsbehov. Arbeidsmiljøloven vs. helse- og omsorgstjenesteloven. Porno. Ah, for et "herlig" dilemma. Et dilemma som fortjener litt ettertanke...

VG og noen andre aviser skriver i disse dager om mannen med bistandsbehov i Vestby kommune som blir nektet tjenester. Nektet tjenester på grunn av kattehold og enorme mengder med porno på veggene. Særlig pornobildene vekker reaksjoner, og selvsagt er det dette som blir fokusert på i media. Kan noen bli nektet nødvendige tjenester på grunn av pornobilder på veggene?

Ja, mener Vestby kommune. Ja, mener sykepleierforbundet. Nei, mener jeg. Men. Selvsagt handler dette om så mye mer enn porno på veggene.

Hva vil det si å være profesjonell?

Fagkompetanse på området man jobber med – holder ikke med sunn fornuft og vanlig barneoppdragelse.

Skal en miljøarbeider kalle seg profesjonell, må han / hun kunne beherske arbeidsredskaper som sier at det ikke er vilkårlighet eller gammel vane som ligger til grunn for arbeidet hun gjør (Linde og Nordlund, 2003)

Må kjenne til aktuelt lovverk

Gode holdninger og verdier

*Største utfordringen for faglig forsvarlige tjenester er **privat praksis!***

Vernepleieren

VERNEPLEIER – OG STOLT AV DET!

Søk...

BLOGGINNLEGG ▾

GJESTER

PÅ TRYKK

OM

FOREDRAG

«Vi gjør det på kamelveienmåten, vi!»

BY VERNEPLEIEREN on 22/11/2013 • (2)

Det var her jeg ble voksen. Kanskje ikke som person, men som vernepleier. Det var her jeg virkelig forstod den viktige jobben vernepleiere og andre som jobber for barn med funksjonsnedsettelse gjør. Det er her jeg har opplevd mine vanskeligste... [Read More](#) »

Siste innlegg

Revolusjon, ja takk!

BY VERNEPLEIEREN on 19/11/2013 • (4)

Mest sette innlegg & sider

Revolusjon, ja takk!

Vernepleieren

VERNEPLEIER – OG STOLT AV DET!

✎ Endre forsidebilde

Vernepleieren

1656 liker · 238 snakker om dette

Oppdater sideinformasjon

✓ Likt

Samfunn

Dette er Facebooksiden til bloggen Vernepleieren (www.vernepleieren.com).

Om

Verne
VERNEPLEIER

 1656

Bilder

Liker